

Sari Sarkomaa kok ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä terveydenhuollon laaturekistereiden vakiinnuttamiseen (2 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Terveydenhuollon kansalliset laaturekisterit ovat edellytys valtakunnallisesti yhdenvertaisten palveluiden kehittämiseksi, hoidon vaikuttavuuden ja kustannustehokkuuden edistämiseen. Laaturekisterit edistävät potilaiden saaman hoidon laatua, vaikuttavuutta ja potilasturvallisuutta. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa uudistettaessa tiedolla johtamisen, laadun ja asiakaslähtöisyyden on syytä olla keskiössä. Palvelujärjestelmän kehittäminen ei onnistu ilman valtakunnallisesti vertailtavaa tietoa hoidon laadusta ja vaikuttavuudesta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on kehittänyt kansallisilla laaturekistereitä eduskunnan viime kaudella myöntämän valtion rahoituksen turvin. Vaikka hallitus ei myöntänyt hankkeelle määrärahaa vuodelle 2020, on THL pystynyt jatkamaan kehittämistyötä eteenpäin aiempien vuosien määrärahojen turvin. Siirtyminen valtakunnallisten laaturekistereiden pilotoinnista pysyvään toimintaan on tarkoituksenmukaista aloittaa, mikä edellyttää lisämäärärahaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenoihin.

Hanke on tuottanut tietoa siitä, miten kansalliset laaturekisterit voitaisiin organisoida, rahoittaa ja ylläpitää. Hankkeessa on ollut mukana seitsemän pilottirekisteriä: diabetes, eturauhassyöpä, HIV, iskeeminen sydäntauti, selkäkirurgia, reuma ja psykoosi. Edellytykset systemaattiselle tiedonkeruulle ja kansallisten laaturekisterien ylläpidolle ovat olemassa.

Ajantasaista laatutietoa tarvitsevat terveydenhuollon ammattilaiset ja terveystietojen käyttäjät sekä virkamiehistö ja päättäjät päätöksenteon tueksi. Laatutiedolla on myös voimakas ohjausvaikutus palvelujärjestelmään. Laaturekistereistä saatava tieto mahdollistaa hoitoyksiköiden ja hoitokäytäntöjen vertailun ja kehittämisen. Ihmisten yhdenvertaisuus paranee, kun vertailutiedon avulla voidaan kohdentaa resursseja sinne, missä niitä eniten tarvitaan.

Suomi poikkeaa laaturekistereiden puuttumisen vuoksi muiden Pohjoismaiden ja monien EU- ja OECD-maiden käytännöistä. Rekisteri tuo uudenlaista avoimuutta palvelujärjestelmään.

THL-lain muutokset sekä voimaan tullut laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä luovat edellytykset laaturekisterien toiminnalle ja määrittelevät laaturekisterit osaksi THL:n pysyvää toimintaa. STM ja THL ovat valmistelleet THL-lain muutosten mahdollistamaa asetusta, jolla nimettäisiin THL:n rekisterinpidolliselle vastuulle tulevat laaturekisterit. Kansallisen laatu-

Talousarvioaloite TAA 316/2021 vp

rekisteritoiminnan käynnistäminen ja sen laajuus ja aikataulu riippuvat STM:n hallinnonalan resurssien kohdentamisesta valtion talousarviossa.

Pilotoinnin päätyttyä THL teki esityksen laaturekistereiden vakinaistamisesta. Eduskunta pelasti laaturekisterit myöntämällä vuoden 2021 talousarvioesitykseen määrärahaa niiden jatkotyöhön. Ilman eduskunnan myötävaikutusta laaturekistereiden kehitystyö kansallisena toimintana olisi ollut riskissä pysähtyä kokonaan. Eduskunnan vahvasta kannanotosta huolimatta ei valitettavasti 2022 koskevassa talousarvioesityksessä ollut määrärahoja valtakunnallisten laaturekistereiden vakiinnuttamiseen.

Käynnistyneen laaturekisteritoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi talousarvioon tulee palauttaa laaturekistereiden eli THL:n laatu- ja vaikuttavuustiedon koordinaatiotoiminnan rahoitus. Jotta koko maahan voitaisiin luoda yhteneväiset edellytykset pitkäjänteiselle laadunhallinnalle, on käytännössä välttämätöntä, että kansallisten laaturekisterien koordinaation perusrahoitus sisällytetään valtion budjettiin.

Hallitusohjelmaan on kirjattu seuraava, palvelujärjestelmän kehittämiseen kuuluva tavoite: "Luodaan laatua kuvaavia rekistereitä, parannetaan asiakastyytyväisyyttä ja kehitetään hoitoa yhteistyössä käyttäjien kanssa."

Useat potilasjärjestöt ja sosiaali- ja terveydenhuollon edunvalvontajärjestöt sekä tutkijat ovat kannattaneet terveydenhuollon laaturekistereiden vakiinnuttamista Suomessa sekä niiden laajentamista sosiaalialan palveluihin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 2 000 000 euroa momentille 33.03.04 terveydenhuollon laaturekistereiden vakiinnuttamiseen.

Helsingissä 8.10.2021

Sari Sarkomaa kok
Mia Laiho kok
Paula Risikko kok
Pia Kauma kok
Anne-Mari Virolainen kok
Sari Multala kok